Sjabloon voor informed consent voor VR-sessies

Aanpasbare toestemming voor VR-spreekoefeningen

Behandelt VR-specifieke aspecten: comfort, pauzeren, data, gebruik van AI en de rol van de begeleidende professional.

Gemaakt door Gareth Walkom | gareth@withvr.app | withVR | withvr.app

Versie 1.0 | april 2026 | CC BY-SA 4.0

Voordat je dit sjabloon gebruikt

Een startpunt, geen afgerond document

Dit is een sjabloon, geen afgerond document. Juridische en ethische vereisten verschillen per land, regio, type dienst en doelgroep. Raadpleeg de lokale vereisten voor informed consent (bijvoorbeeld AVG/GDPR, HIPAA, FERPA, beroepscodes) en pas de bewoording aan in overleg met de verantwoordelijke voor regelgeving binnen je organisatie voordat je het gebruikt.

Vervang de tekst tussen haakjes door de gegevens van jouw dienst. De tekst tussen vierkante haken, bijvoorbeeld ***[naam van de dienst]****, is bedoeld om door jou te worden ingevuld.*

Toestemming om deel te nemen aan VR-spreekoefeningen

Wat wordt aangeboden

Je krijgt de mogelijkheid aangeboden om een virtual-realityheadset (VR) te gebruiken als onderdeel van je logopedie-, stem- of communicatiesessies bij **[naam van de dienst]**. Tijdens een VR-sessie draag je een headset die een realistische spreeksituatie laat zien, bijvoorbeeld een café, klaslokaal of vergaderzaal. Je **[clinicus / therapeut / begeleidende professional]** stuurt de situatie in realtime aan vanaf een laptop en is gedurende de hele sessie bij je.

Wat je zelf kiest

- Je kunt VR op elk moment accepteren of weigeren. Weigeren heeft geen gevolgen voor andere onderdelen van je zorg.
- Je kunt een sessie op elk moment stoppen, om welke reden dan ook, zonder uitleg.
- Je kunt vragen om VR één keer uit te proberen en daarna te stoppen als het niets voor je is.
- Je kunt je clinicus vragen de situatie aan te passen: minder mensen, een andere omgeving, rustigere geluiden, een kortere sessie.

Wat er tijdens een sessie gebeurt

- Je zet een headset op. Die bedekt je ogen en een deel van je gezicht en bevat kleine luidsprekers, of je draagt een koptelefoon.
- Je ziet en hoort een spreeksituatie die je clinicus voor jou heeft ingericht. Je clinicus stuurt de situatie in realtime aan vanaf een laptop en kan deze op elk moment aanpassen of pauzeren. (Als je clinicus live wil meekijken met wat je in de headset ziet, moet hij of zij Meta Quest-casting apart instellen; dit is geen ingebouwd onderdeel van de webapp.)
- Je zit op een stoel, in een vrije ruimte. Je clinicus blijft binnen handbereik.
- De headset gebruikt een ingebouwde Guardian-grens: een raster dat in beeld verschijnt als je te dicht bij een muur of meubelstuk komt, zodat je nergens per ongeluk tegenaan loopt. Therapy withVR-sessies zijn ontworpen om zittend te worden gedaan, zonder grote bewegingen.
- Na de sessie bespreken we hoe het voelde en wat je een volgende keer anders zou willen.

Online en inhoudelijke veiligheid

- De VR-headset die bij **[naam van de dienst]** wordt gebruikt, is een klinisch geconfigureerd apparaat. De webbrowser, app store en niet-gerelateerde apps zijn geblokkeerd of beveiligd met een wachtwoord. Je kunt tijdens een sessie niet per ongeluk bij content buiten de spreekoefensoftware komen.
- Multi-user- of social-VR-functies worden niet gebruikt. Je ziet of communiceert niet met andere VR-gebruikers.

- Sommige software bevat visuele content in de virtuele wereld (kunstwerken, posters, bewegwijzering). Als een afbeelding een leeftijds- of inhoudswaarschuwing heeft, wordt dit in de software aangegeven en bepaalt je clinicus wat er wordt getoond.

Leeftijd en toestemming van ouders

Meta, de fabrikant van de meeste huidige consumenten-VR-headsets, raadt een minimumleeftijd van 13 jaar aan voor headsetgebruik. Als de betrokkene jonger is dan 13, is toestemming van een ouder of voogd vereist en wordt het protocol aangepast aan de behoeften van het kind (kortere sessies, eenvoudigere situaties om mee te beginnen, vaker checken hoe het gaat).

Emotionele impact

VR-spreeksituaties kunnen heel realistisch voelen. Ze kunnen gevoelens oproepen die lijken op die in een echte situatie: zenuwen, frustratie, verdriet, woede, en in sommige gevallen gevoelens die te maken hebben met eerdere moeilijke ervaringen. Je clinicus zal:

- Vooraf met je doornemen wat je kunt verwachten voordat de headset opgaat.
- Tijdens de hele sessie bij je blijven en letten op signalen dat de situatie te veel wordt.
- De sessie pauzeren of stoppen als dat nodig is, of de headset op elk moment afnemen.
- Aan het eind van de sessie tijd bieden om na te bespreken.

We moedigen je aan om vóór de sessies te laten weten welk onderwerp, welke omgeving of welk type situatie je liever niet tegenkomt.

Lichamelijke effecten waarvan je op de hoogte moet zijn

- Sommige mensen voelen zich duizelig, moe of kortdurend misselijk na VR-gebruik. Dit gaat meestal binnen een paar minuten na het afzetten van de headset weer over.
- De headset drukt tegen het gezicht en het voorhoofd. We controleren de pasvorm en kunnen stoppen als het oncomfortabel wordt.
- Langdurig VR-gebruik kan de ogen vermoeien. Sessies bij **[naam van de dienst]** duren maximaal **[X minuten]**, met pauzes wanneer nodig.
- Als je je tijdens een sessie niet lekker voelt, zeg dat dan tegen je clinicus of gebruik het afgesproken signaal om te stoppen.

Data: wat wordt wel en niet vastgelegd

Aanpassen aan de feitelijke werkwijze rond data binnen je dienst.

- Audio en video van de sessie worden **[niet opgenomen / opgenomen en als volgt bewaard…]**.
- Het VR-systeem registreert wel welke avatars zijn gebruikt, welke emoties zijn getriggerd, welke zinnen door de clinicus zijn verstuurd en welke geluiden zijn afgespeeld. Dit helpt je clinicus om sessies te evalueren en volgende sessies te plannen. De VR-software (Therapy withVR) maakt zelf geen microfoonopnames.

- Therapy withVR is zo ontworpen dat persoonlijke informatie niet in de software hoeft te komen. Je clinicus gebruikt rolgebaseerde labels (bijvoorbeeld “Profiel A” of “oefening woensdagmiddag”) in plaats van je echte naam, geboortedatum, diagnose of andere identificeerbare gegevens. Sessiegegevens binnen je dienst die een werkelijke identiteit aan een profiel koppelen, worden beheerd door [naam van de dienst], niet door Therapy withVR.
- Je kunt op elk moment vragen de gegevens die je dienst bewaart in te zien of te laten verwijderen door contact op te nemen met **[contactpersoon van de dienst]**.

AI-functies (optioneel)

Therapy withVR bevat optionele AI-functies die je clinicus tijdens een sessie kan inschakelen. Deze kunnen vertaling tussen talen ondersteunen, gesprekstekst voor avatars genereren en aanpassen hoe avatars spreken. AI-functies staan standaard uit. Je clinicus schakelt een functie alleen in als je hebt ingestemd met het gebruik ervan tijdens je sessies.

- Je kunt het gebruik van AI-functies weigeren zonder dat dit gevolgen heeft voor andere onderdelen van je sessie of je zorg.
- Als je clinicus AI-functies inschakelt, kan tekst die hij of zij voor een avatar typt naar een AI-dienst worden gestuurd voor verwerking. Audio van je microfoon wordt door AI-functies niet verwerkt, tenzij je clinicus specifiek een transcriptiefunctie inschakelt en je daarover van tevoren informeert.
- Je kunt je clinicus op elk moment vragen AI-functies uit te schakelen, ook tijdens een sessie.

Wie er bij je is

Alleen je **[clinicus / therapeut / begeleidende professional]** is tijdens je VR-sessie in de ruimte, tenzij je anders bent overeengekomen (bijvoorbeeld een familielid of tolk).

Vertrouwelijkheid en delen

Wat je tijdens een sessie zegt en doet, is vertrouwelijk, binnen de gebruikelijke grenzen die gelden bij **[naam van de dienst]**. Uitzonderingen worden toegelicht in onze **[privacyverklaring / informatiefolder van de dienst]**.

Als je van gedachten verandert

Je kunt op elk moment je toestemming voor VR intrekken, zonder een reden te geven en zonder dat dit gevolgen heeft voor andere onderdelen van je zorg.

Verklaring

Vink elk item aan waarmee je instemt

Ik heb deze informatie over VR-sessies gelezen (of uitgelegd gekregen). Ik heb de gelegenheid gekregen om vragen te stellen en de antwoorden die ik kreeg waren duidelijk. Ik begrijp dat ik een sessie op elk moment kan stoppen en mijn toestemming op elk moment kan intrekken.

De tabel is verdeeld in een kernonderdeel en een optioneel onderdeel. De kernitems (1 tot en met 3) zijn noodzakelijk om de VR-sessies te laten doorgaan. De optionele items (4 tot en met 8) worden stuk voor stuk afzonderlijk overeengekomen. Het weigeren van een optioneel item heeft geen gevolgen voor je deelname aan VR-sessies.

Toestemmingsitem	Ja	Nee
Kerntoestemmingen (verplicht)		
1. Ik geef toestemming om deel te nemen aan VR-oefensessies bij [naam van de dienst].	☐	☐
2. Ik geef toestemming om mijn sessiedata (avatars, emoties, zinnen, geluiden, geen audio) op te slaan zodat mijn clinicus die kan bekijken.	☐	☐
3. Ik geef toestemming dat mijn clinicus geanonimiseerde aantekeningen over mijn sessies gebruikt in teamoverleg of supervisie.	☐	☐
Optionele toestemmingen (je kunt elk item weigeren zonder dat dit gevolgen heeft voor je sessies)		
4. Ik geef toestemming dat mijn clinicus AI-functies inschakelt tijdens mijn sessies (vertaling, AI-gegenereerde avatartekst of vergelijkbaar). Ik begrijp dat AI-functies op elk moment kunnen worden geweigerd en uitgeschakeld, ook tijdens een sessie, en dat AI-functies standaard uit staan.	☐	☐
5. Ik geef toestemming dat anonieme feedback over mijn ervaring wordt gedeeld met de softwareontwikkelaar (bijvoorbeeld withVR) ten behoeve van productverbetering en onderzoek. Er wordt geen identificeerbare informatie gedeeld.	☐	☐
6. Ik geef toestemming dat mijn ervaring, zonder mijn naam, wordt gedeeld op de socialemediakanalen of website van de ontwikkelaar of in publicaties, als dit anderen helpt te begrijpen hoe de software wordt gebruikt.	☐	☐
7. Ik geef toestemming dat mijn sessie wordt gebruikt voor onderwijs, leren of training (bijvoorbeeld demonstraties aan andere clinici of studenten), op een manier waarop ik niet identificeerbaar ben.	☐	☐
8. Ik geef toestemming voor video- of audio-opname van mijn sessie voor [aangegeven doel, bijvoorbeeld klinische review, supervisie, onderwijs]. (Het opnemen van de eigen stem en reacties van de gebruiker staat los van de avatarstem- en omgevingsopname die hierboven is genoemd en vereist deze specifieke toestemming.)	☐	☐

Handtekeningen

Naam van de betrokkene: _____

Handtekening: _____ Datum: _____

Naam van de clinicus: _____

Handtekening: _____ Datum: _____

Voor kinderen of personen met een wettelijke vertegenwoordiger:

Naam van ouder of voogd: _____

Handtekening: _____ Datum: _____

Aanvullende hulpmiddelen

Gratis, printbaar, onder CC BY-SA-licentie

Allemaal beschikbaar op withvr.app/resources:

VR-risicoanalyse, de risicoanalyse vanuit de dienst die aansluit op dit toestemmingssjabloon.

Checklist VR-geschiktheidsscreening, de screening voorafgaand aan de sessie die aansluit op deze toestemmingsstap.

Checklist voorbereiding op de sessie, de checklist van de clinicus voorafgaand aan de sessie.

VR uitleggen aan cliënten en families, een handout in begrijpelijke taal om vóór het toestemmingsgesprek te delen.

Technologie-checklist voor logopedisten, een breder kader om nieuwe klinische technologie te beoordelen. Beschikbaar op withvr.app/blog.

Over withVR

Therapy withVR is een door de clinicus aangestuurd VR-platform voor logopedie, gebouwd door mensen die stotteren, samen met de logopedisten die het dagelijks gebruiken. Gebouwd en onderhouden door withVR BV (België); ondersteund door Google, Orange, de NHS en het AR/VR User Research Panel bij Meta.

Licentie: Creative Commons Naamsvermelding-GelijkDelen 4.0 Internationaal (CC BY-SA 4.0). Vrij te delen, te bewerken en opnieuw te verspreiden met naamsvermelding van withVR (withvr.app/resources). Vervang de tekst tussen haakjes en bespreek het met de verantwoordelijke voor regelgeving binnen je organisatie voordat je het gebruikt.
https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/

Versie 1.0 - april 2026 - Eerste uitgave.